Korte Mededelingen

Wie klopt daar?
Predatie van huiszwaluw(nesten) door Grote Bonte Spechten

Voor zolang we het ons kunnen herinneren delen we met onze buren een drietal woningen met een kolonie Huiszwaluwen in Millingen aan de Rijn. Tellingen van de laatste jaren laten grote aantallen broedparen zien met in 2011 een record van 41 bewoonde nesten. Aantallen die je nauwelijks nog in Nederland aantreft.

Jaarlijks sneuvelt er in de kolonie wel een jonge Huiszwaluw door een kat of er valt een nestje naar beneden. Desondanks zat er een stijgende lijn in het aantal nesten dat werd gebouwd en bezet door Huiszwaluwen.

Tot eind mei 2012, toen in een paar dagen tijd ronde gaten in de bouwsels verschenen. Niet bij één of twee nestjes, maar in een rap tempo bij steeds meer. Wie of wat zou hierachter zitten?

Navraag bij huiszwaluwkenners leverde Gaaien, Kauwen, spechten en eekhoorns op die ervan worden verdacht zwaluwnesten te prederen. Helaas ontbrak hierbij bewijs.

Groot was de verbazing toen op maandagmorgen 4 juni 2012 door het raam een Grote Bonte Specht werd waargenomen, die duidelijk een huiszwaluwnest aan het 'verbouwen' was. Met een camera kon dit worden vastgelegd.

Nadat het filmpje op YouTube was verschenen kwamen de reacties van vogelvrienden binnen. Opvallend was de betrokkenheid onder de reacties. Spechten worden alom

De Grote Bonte Specht timmert op het nest van de Huiszwaluw.
Foto: B. Beekers.

Een gesloopt nestje met de openingen die de specht had gemaakt op 2 juli 2012.
Foto: Bart Beekers.

gewaardeerd, maar deze actie was voor velen moeilijk te verkroppen. Ook in *het Vogeljaar* werd destijds al enige aandacht aan dit voorval besteed. Zie *het Vogeljaar* 60(3):143 en 60(5):217.

Onder de gesloopte nestjes werden restanten van eitjes gevonden en een naar beneden gevallen jong. De specht is blijkbaar beloond voor zijn verkennend werk en de weken daarop werd er met regelmaat geklopt. Vooral in de ochtend tussen 6:00 en 9:00 uur was er activiteit, waarbij tweemaal het paartje gezamenlijk is waargenomen. Opvallend was dat de specht terugkwam om al geopende en gepredeerde nesten verder te slopen, daarbij op zoek naar een maaltje. Bij dode bomen levert dit ongetwijfeld wel resultaat op.

De snelheid waarmee de nestjes in juni werden gesloopt was verontrustend. Op 17 juni 2012 waren nog maar veertien onbeschadigde nestjes over, ondanks de reparatiepogingen van de zwaluwen. Om Huiszwaluwen een alternatief te bieden werden zes kunstnesten opgehangen. Trots als ze zijn op hun eigen bouwsels werden deze door hen volledig genegeerd.

Gelukkig nam de activiteit van de spechten hierna af en deze zijn na de tweede week van juli niet meer kloppend waargenomen. De

aantallen nesten namen daarna weer toe en dit steeg tot tweeëntwintig halverwege juli. Vanuit de nesten klonk toen eindelijk het gekwetter van jongen.
Interessant en leerzaam om te zien hoe spechten deze voedselbron hebben ontdekt. Als trotse medebewoners hopen we natuurlijk dat de zwaluwen hiermee om leren gaan.

■ B. Beekers, 06-20446387; e-mail: bart.beekers.ark@gmail.com

Striktere bescherming noodzakelijk
De Huiszwaluw is in Nederland een beschermde diersoort. In het onderstaande wordt toegelicht hoe hiermee wordt omgegaan. Alle in Europa levende wilde vogels zijn beschermd en vallen onder de Flora- en faunawet, dus ook de Huiszwaluw. In groter verband is deze wet in feite een uitwerking van twee Europese richtlijnen: de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Een belangrijke bepaling daarin is dat een ieder zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. In de praktijk schort het nogal eens aan de handhaving van het naleven van deze zorgplicht. Het beginsel daarvan is, dat alles wordt nagelaten waarvan bekend is, dat het schade kan toebrengen aan de dieren, planten of hun leefomgeving.

Verstoring
Het doden, verstoren, verzamelen of verhandelen bijvoorbeeld zijn expliciet verboden. Desondanks namen huurders van een woningcorporatie in Huizen bij het Gooimeer in 2008 het heft in eigen hand. Na hun klacht over overlast veroorzaakt door de aanwezigheid van huiszwaluwnesten, had de woningcorporatie zestien kunstnesten aangebracht op plaatsen, waar men er geen last van kon ondervinden. De bewoners stopten nog tijdens het broedseizoen tien van die nesten dicht. Bij controle bleek in één ervan een oudervogel op het nest te zitten, die door het afsluiten van het nest om het leven was gekomen. De ingeschakelde Algemene Inspectiedienst (nu de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit) heeft toen proces-verbaal opgemaakt. Er is ondanks herhaald aandringen bij dit opsporingsapparaat nooit meer gehoord hoe deze zaak is afgelopen!

Schadelijke handelingen
Schadelijke handelingen zijn 'in beginsel' strafbaar volgens de wet en dit komt erop neer, dat uitzonderingen mogelijk zijn. In die gevallen wordt het 'nee-tenzij'-principe gehanteerd: alle mogelijk schadelijke handelingen zijn verboden, tenzij er een uitzondering voor is gemaakt.
In sommige gevallen wordt toegestaan dat vogelnesten worden verwijderd, omdat werkzaamheden anders niet kunnen worden uitgevoerd. Wanneer de Flora- en faunawet strikt zou worden toegepast, zouden die nesten niet mogen worden weggehaald. Deze bescherming geldt evenwel alleen voor de periode wanneer de nesten feitelijk worden gebruikt en dat is in het broedseizoen. Van sommige soorten is het nest het hele jaar door beschermd. Zo'n nest mag dus ook buiten de broedtijd niet worden weggehaald. De reden daarvoor is dat die soorten trouw zijn aan het nest waarin of waarop zij eerder hebben gebroed en daar van jaar tot jaar op terugkeren. De Gierzwaluw is een voorbeeld van zo'n soort. Slechts wanneer men mitigerende maatregelen neemt, die de bruikbaarheid van de voortplantingsplaats garandeert, kan toestemming worden verleend voor het verwijderen van een dergelijk nest.
Er is een gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelsector, waarin expliciet wordt beschreven welke normen en waarden daar gelden. Met deze gedragscode en toelichting op de algemene zorgplicht wil deze sector toewerken naar de maatschappelijke wens van een natuurvriendelijke werkwijze. Zij hoopt dat verdere conflicten op dit vlak hierdoor kunnen worden voorkomen.

Pleidooi voor de Huiszwaluw
Zowel in de Flora- en faunawet als in de gedragscode voor de bouw- en ontwikkelsector ontbreken mogelijkheden buiten het broedseizoen om in het voordeel te kunnen werken van de Huiszwaluw. Bovendien worden panden of andere bouwsels niet alleen gesloopt of gerenoveerd. Bij renovatie kan het zijn dat huiszwaluwnesten worden verwijderd. Er wordt voorbijgegaan aan het feit dat Huiszwaluwen terugkeren naar de kolonies waar ze gebroed hebben. Verder dat zij vaak gaan bouwen bij plekken, waar al nesten aanwezig zijn. Dit pleit ervoor om de soort dezelfde status te verlenen als de Gierzwaluw en het 'nee-tenzij'-principe toe te passen. Los van dit alles kan worden overwogen om in geschikte habitats hier en daar kunstnesten aan te brengen. Daarbij moet er notie worden genomen

van het feit, dat dit gebeurt op plekken waar zij geen overlast kunnen veroorzaken. Bouwwerken moeten ook worden onderhouden. Tijdens schilderwerk bijvoorbeeld worden nesten in het merendeel van de gevallen verwijderd en er komen geen nieuwe voor in de plaats. Ook hiervoor zou het hierboven genoemde principe moeten gelden.

Soort van de Rode Lijst

In 1986 is onder auspiciën van de Nederlandse Sectie van de Internationale Raad voor Vogelbescherming een lijst opgesteld van bedreigde, karakteristieke vogels in Nederland. Het is een lijst van soorten die bijzondere aandacht behoeven, waarin opgenomen de nationale lijst van met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende soorten (E.G.-Vogelrichtlijn). Hij is in 1988 geratificeerd door minister Braks van het toenmalige ministerie van Landbouw en Visserij (nu het ministerie van Economische Zaken). Deze opsomming staat bekend als de Rode Lijst, deze is geactualiseerd in 2004. Ook de Huiszwaluw is daarop inmiddels beland en wordt gekwalificeerd als 'gevoelig'. Dit houdt in dat de soort sterk tot zeer sterk is afgenomen, maar nog wel algemeen is. Er is dus alle aanleiding om ten minste te trachten de afname van de populatie te stoppen en zo de soort mogelijk kansen te bieden om zich weer uit te breiden.

DAJ

LITERATUUR:

Osieck. E.R. (1986): Bedreigde karakteristieke vogels in Nederland. Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, Zeist.

Beusekom, R. van, P. Huigen, F. Hustings, K. de Pater & J. Thissen (2005). Rode Lijst van Nederlandse broedvogels. Tirion, Baarn.

Gulden regels voor hulp aan Huiszwaluwen

Huiszwaluwen hebben het niet makkelijk in Nederland. Op zeer veel plaatsen is de stand vanaf de jaren zestig met meer dan de helft gedaald. Verstedelijking, verandering van bouwstijlen en gebrek aan nestmateriaal zijn enkele van de factoren die hiervoor verantwoordelijk zijn. Aan Huiszwaluwen kan onder meer hulp worden geboden door het verschaffen van kunstmatige nestgelegenheid die onder andere bij Vogelbescherming in Zeist te koop is of door zèlf kunstnesten te maken.

Een aantal regels die kunnen bijdragen aan hulp die een zo gunstig mogelijk resultaat geeft, staan hieronder aangegeven.

Deze informatieve voorlichtingsposter van de hand van Auke Terluin wordt verspreid via het Zwaluwen Adviesbureau (*http://www.zwaluwen.info/*).

- Huiszwaluwen zijn kolonievogels, breng daarom nieuwe nesten in groepjes aan. Niet in stadscentra en dichtbebouwde woonwijken. Binnen circa 500 m van water met modderkanten (vijvers, kanalen, sloten e.d.), of binnen circa 200 m van ondiepe modderplekjes, zoals plasjes.
- Geen hoge bomen en andere obstakels binnen 6 m.
- Bij voorkeur niet op zuidwest- of noordwestzijde (regen!).
- Ophanghoogte boven 5 m.
- Onder ruim overstekende delen van huizen en gebouwen met zo mogelijk een lichte ondergrond (wit, geel, etc.): ruime overstekken, uitstekende steunbalken, nokken, etc.

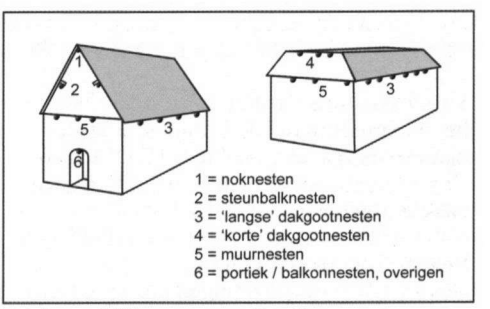

Enkele aanduidingen voor nestlocaties.

Deze opvangbakjes voor de uitwerpselen, gemaakt emballagemateriaal zijn na het broedseizoen eenvoudig schoon te maken. Ze vangen de uitwerpselen vanuit het nest goed op, maar voorkomen vervuiling door uitwerpselen van de vliegende zwaluwen niet geheel. De bakjes moeten niet recht onder de nesten worden opgehangen, maar een stukje voor de nestopening uitsteken.
Foto: V. Vermeulen.

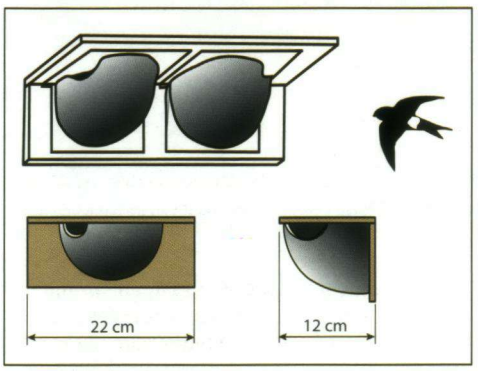

Afmetingen voor kunstnesten.

- De aanhechtingsplaats aan de muur moet een ruwe ondergrond bezitten. Nooit op kunststof.
- Maak nesten afneembaar in verband met onderhoud van huis of gebouw, of eventueel schoonmaken van het nest.
- Geen nesten boven ramen, deuren of drukke plaatsen.
- Breng eventueel, om overlast door uitwerpselen te voorkomen, een 30 cm breed plankje op minstens een halve meter aan, maar nooit meer dan 2 m onder het nest.

DAJ

Van *urbica* naar *urbicum*

In 2003 publiceerde de Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA) een rapport met taxonomische wijzigingen die betrekking hebben op de Nederlandse avifaunistische lijst (Ardea 91:281-287). In Dutch Birding 26(1):49-50) (2004) is een tabel opgenomen met de wijzigingen die de redactie vanaf 1 januari 2004 hanteert.

De redactie van *het Vogeljaar* volgt al vanaf 2004 de zienswijze van de CSNA. Alleen in de literatuurlijsten zijn de op dat moment geldende Latijnse namen gehandhaafd.
Er zijn in de loop der eeuwen nogal wat naamsveranderingen geweest. Wanneer we teruggaan naar de achttiende eeuw en het standaardwerk van Sepp en Nozeman (1797) openslaan bij de Huiszwaluw zien we daar de Boerenzwaluw afgebeeld met als wetenschappelijke naam *Hirundo domestica*. Bij de Huiszwaluw staat *Hirundo agrestis*. Het eerste deel van de naam bij beide soorten slaat op zwaluw en stamt uit de Grieks-Romeinse Oudheid. *Domestica* komt van het Latijnse domus (huis) en agrestis ook uit het Latijn, wat vertaald wordt als in het wild groeiend. Denk hierbij aan het woord agrariër, een ander woord voor boer. De Zweedse systematicus Linnaeus (1707-1778) gebruikte in dezelfde tijd de naam *Delichon urbica*. *Delichon* is een anagram van het oud-Griekse chelidon, waarmee zwaluwen werden aangeduid. Desondanks werd hij in het begin van de twintigste eeuw toch als *Chelidon urbica* betiteld (Fischer-Sigwart 1904). Urbica betekende van, uit of in de stad (Coomans de Ruiter et al. 1947).
Fred Ruhe schrijft: De naam voor het geslacht Delichon is neutraal. De uitgang *urbica* is een vrouwelijke uitgang. *Urbicus* zou de mannelijke vorm zijn. *Urbicum* is de neutrale uitgang.

Redactie

LITERATUUR:
Berg, A. B. van den (2008): Dutch Birding-vogelnamen. Lijst van West Palearctische vogelsoorten 2008. Stichting Dutch Birding Association, Amsterdam.

Coomans de Ruiter, L., W.C. van Heurn & W.K. Kraak (1947): Betekenis en etymologie van de wetenschappelijke namen der Nederlandsche vogels. Club van Nederlandsche Vogelkundigen. Zonder plaats: 47.
Fischer-Sigwart, F. (1904): Das Leben der Stadtschwalbe Chelidon urbica. Boie, Sauerländer & Co., Arau.
Redactie Dutch Birding (2004): Redactiemededelingen: Naamgevig van taxa in Dutch Birding, Dutch Birding 26 (1): p. 49-51. Uitgaaf Dutch Birding Association.
Sangster, G. A.B. van den Berg, A.J. van Loon en C.S. Roselaar (2003): Dutch avifaunal list: taxanomic changes in 1999-2003. Ardea 91: 281-287. Uitgaaf Nederlandse Ornithologische Unie.
Sepp J.C. & C. Nozeman (1797): Nederlandsche vogelen, beschreeven door Cornelius Nozeman, alle naer 't leeven geheel nieuw en naeuwkeurig getekend onder opzicht van Chr. Sepp en zoon. Te A'dam, bij Jan Christiaan Sepp, boekverkoper. Deel 3

Voorkom dat vogels op de Rode Lijst komen

De Huiszwaluw staat op de Rode Lijst van Nederlandse bedreigde broedvogels. In 2014 wordt een begin gemaakt met de voorbereidingen voor het opstellen van een nieuwe Rode Lijst van de Nederlandse vogels. Het doel ervan is duidelijk: de lijst signaleert de soorten die bedreigd worden met uitsterven. Voor vogelbeschermers hebben de Rode Lijsten tot nu goed gefunctioneerd: het is een uiterst nuttig signaal, dat leidt tot veel concrete beschermingsmaatregelen om vogels weer van die lijst af te krijgen. Voordat men kan overgaan tot beschermingsmaatregelen, moet een belangrijke vraag worden gesteld: waardoor gaat een vogelpopulatie achteruit?

Kennis is belangrijk

Als je vogels beter wilt beschermen, vraagt dat allereerst om de juiste kennis. Kennis over het reilen en zeilen van een soort, kennis over de oorzaken van achteruitgang, kennis over welke maatregelen echt helpen en dus effectief kunnen worden ingezet. Gelukkig beschikken we in Nederland over heel veel kennis, vooral afkomstig van vrijwillige waarnemers, zoals van Sovon. Naast tellingen van aantallen gaat het dan ook om gegevens over broedsucces en – via de ringen van vogels – over de jaarlijkse overleving.
Waarom gaan we pas over tot bescherming van de Huiszwaluw en andere vogelsoorten als deze op de Rode Lijst staan? Wat zou het mooi zijn als we kunnen voorkómen dat soorten op de Rode Lijst terechtkomen! Dat vraagt om het vroegtijdig signaleren van problemen, net als om kennis over de oorzaken van die problemen. Verder willen we onze aandacht niet alleen richten op de soorten die met uitsterven zijn bedreigd: algemene vogels moeten ook algemeen blijven. Beide wensen vragen om een nieuwe aanpak.

'Early warning'

Een vroegtijdig alarmeringssysteem kunnen we baseren op het bij elkaar brengen van alle beschikbare populatiegegevens van een soort. Dat levert ons een soort cockpit op waarin de diverse wijzertjes iets zeggen over de 'gezondheid van de populatie'.
De partners van Vogelbescherming Nederland uit de onderzoekswereld (onder andere Sovon, Vogeltrekstation en de Radboud Universiteit) ontwikkelen met deze gegevens

Aquarel: Henk van Bork.

vervolgens populatiemodellen. Zo'n model brengt de knelpunten in de populatiegroei in kaart en geeft inzicht in mogelijke oorzaken voor een achteruitgang. Ook kunnen we daarmee risicosoorten herkennen. Samen met een grondige monitoring van vogelsoorten en de juiste duiding van aantalsontwikkelingen is dat de basis voor het 'early warning system'. Daarmee hebben we echt een vinger aan de pols en kunnen we bij toekomstige ontwikkelingen snel en accuraat handelen als beschermingsorganisatie. Vogelbescherming Nederland verwacht eind 2014 met deze systematiek te gaan werken en is mede daardoor beter in staat haar beschermingsactiviteiten beter te prioriteren.

■ Ruud Foppen & Jip Louwe Kooijmans, e-mail: Jip.LouweKooijmans@vogelbescherming.nl.

Siamese tweeling?

Begin augustus 2012 werd de redactie door Henri Bouwmeester attent gemaakt op een mededeling die was verschenen op het Franse internetforum Martinets-Hirondelles. Er werd melding gemaakt van de vondst van een Siamese tweeling bij Huiszwaluwen in het departement Aube. Een foto was als bijlage toegevoegd.

Het waren twee jongen die uit het nest waren gevallen. Ze waren kruislings met elkaar verbonden. De borst van de vogels was aan elkaar gegroeid en ze hadden samen drie poten.

Hoewel de informatie erop wijst dat het hier om een Siamese tweeling zou kunnen gaan was, er toch twijfel. Om meer zekerheid over dit geval te krijgen is contact gezocht met dr. J. T. Lumeij, specialist vogelziekten en hoofd van de afdeling Vogels en bijzondere dieren van het departement Gezelschapsdieren van de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht. Hier volgt zijn reactie: 'Aan de hand van een foto kan niet veel worden geconcludeerd met betrekking tot de feitelijke aard van de aanwezige vergroeiing. Behalve de mogelijkheid van een echte Siamese tweeling is het niet uitgesloten dat vogels in het nest aan elkaar zijn gaan plakken en daarna met elkaar zijn vergroeid. Dat aan elkaar plakken kan zijn veroorzaakt door ingedroogde faeces, dat als een soort cement gaat werken of door kleine kunststof draadjes die bijvoorbeeld door de oudervogels in het nest zijn gebracht. Ontstekingen bij beide kuikens zouden tot een onderlinge vergroeiing kunnen leiden.

Twee met elkaar vergroeide Huiszwaluwen. Of het daadwerkelijk om een Siamese tweeling gaat is zonder nader onderzoek niet te beoordelen
(bron: internet).

Het is voor een juiste diagnose van belang om de dieren te onderzoeken en te beoordelen of er bijvoorbeeld sprake is van het delen van skeletonderdelen of andere organen.

Siamese tweelingen komen bij vogels ook voor. Hierbij is er sprake van het opsplitsen van een bevruchte dooier in een vroeger of later stadium van de celdeling. Dit kan leiden tot kuikens met meerdere poten of dubbele koppen of verder ontwikkelde dieren die aan elkaar zitten en bepaalde organen met elkaar delen. Meestal sterven deze dieren in de schaal, maar soms komen ze uit en kunnen volwassen worden'.

■ Redactie.

Wonderbaarlijke verhalen

Een bericht dat op nestelen van Huiszwaluwen in de Oudheid zou kunnen wijzen, is gevonden in het Oude Testament in het boek Tobias 2, verzen 10 en 11. De daarin vermelde gebeurtenis speelt omstreeks 700 voor onze jaartelling in Assyrië: 'Nu gebeurde het eens, dat hij vermoeid van het begraven thuiskwam, zich tegen de muur te rusten legde en insliep; en terwijl hij sliep, viel hem uit een zwaluwnest warme drek op de ogen, zodat hij blind werd'. Het is niet uitgesloten dat het vermelde voorval werd veroorzaakt door Huiszwaluwen, die toen aan huizen nestelden (Philippona 1974).

Plinius de Oudere (Gaius Plinius Secundus maior, 23-79) schreef in Naturalis Historica, dat zwaluwen hun nest van leem bouwen en het versterken met stro. Wanneer daar gebrek aan was maakten zij hun veren nat en sprenkelden met veel water over stof. Zoals wel vaker wanneer men het over zwaluwen heeft, wordt hier niet een specifieke soort

aangeduid. Hij verhaalt ook over runderen die het hele jaar door gezond kunnen worden gehouden door drie zwaluwjongen in drie bolletjes te geven.
In de oude geneeskunst werd pijn aan de huig en amandelen behandeld met een mengsel van zwaluwenas en honing.
Vogeltrek is een verschijnsel waar men vroeger heel slecht mee uit de voeten kon. Er leefden ideeën dat zwaluwen een winterslaap hielden. Zowel Aristoteles (384-322 voor Christus) als Plinius was aanhanger van het idee dat zwaluwen een winterslaap hielden. De Franse zoöloog baron Cuvier (1769-1832) stelde, dat zwaluwen in de winter onder water zouden rusten op de moerasbodem.
Folklore en volkswijsheden die zouden duiden op Huiszwaluwen, zijn er veel minder dan die van de Boerenzwaluw. Een gezegde luidt: 'De zwaluw weet of een huis zal blijven bestaan; is dat niet zo, dan maakt hij zijn nest er niet in of aan' (Ter Laan 2005). In de volksmond heette het dat je door een zwaluwnest te verstoren het risico liep, dat je beste koe doodging. Hoewel de duif als vredesymbool bekendstaat in de gemeenschap, werd ook de Huiszwaluw als zodanig beschouwd.

■ D.A. Jonkers, Koggewagen 3, 1261 KA Blaricum, e-mail: dickjonkers@tiscali.nl.

LITERATUUR:
Philippona, J. (1974): De Huiszwaluw - *Delichon urbica*. Aantallen en verspreiding in Nederland. De Levende Natuur (77): 33-43.
Plinius (23-79), J. van Gelder, M. Nieuwenhuis & T. Peters (vertaling. 2004): Plinius. De wereld. Atheneum - Polak Van Gennep, Amsterdam. Bladz.: 266, 565.
Laan, K. ter (2005): Folklore en volkswijsheden in Nederland en Vlaanderen. Het Spectrum, Utrecht.

Preventie tegen nestparasieten bij Huiszwaluwen

Wanneer Huiszwaluwen terugkeren naar hun oude nesten kunnen ze ongewenste gasten aantreffen. Bijvoorbeeld parasieten die de winter hebben overleefd en zich kunnen bevinden rond de nestopening of in het nest. Dat kan ertoe leiden dat nesten niet meer worden bezet door broedparen.
Jaren achtereen zag een agrariër in Wieringerwerf in de Wieringermeer de stand dalen. Hij nam ook waar dat met name nesten met parasieten onbezet bleven. Hij zag dit verschijnsel met lede ogen aan en besloot actie te ondernemen door de nesten voor aankomst van de Huiszwaluwen te bespuiten met een middel tegen mijten en luizen. De bezetting steeg in de jaren erna meteen. Deze behandeling werd in 2011 niet uitgevoerd. Dat jaar nam de grootte van de kolonie aanzienlijk af. In 2012 – toen ook niets werd gedaan – daalde het aantal nog weer iets. Zij besluit stond toen vast; hij is in 2013 opnieuw begonnen om de parasieten te weren.

■ L. Smit, Esdoornlaan 17, 1755 EN Middenmeer, e-mail: luc.smit@quicknet.nl.

Naschrift van de redactie
Het optreden van de nestparasieten is een natuurlijk gegeven. Reiniging van nesten zorgt ervoor dat nestparasieten daarin niet meer aanwezig zijn en de vogels niet meer kunnen belagen. Zie ook Borgsteede & Creemers in dit nummer. Natuurlijke nesten zijn niet goed schoon te maken. Men kan ervoor kiezen om dit te aanvaarden en de gevolgen ervan te accepteren. Wie de mening is toegedaan dat alle beetjes om de stand te verbeteren zouden kunnen helpen, kan overgaan tot het bespuiten met een insecticide. In de handel zijn tegenwoordig zogenaamde eco insectensprays verkrijgbaar, die voorzien zijn van het keurmerk Eco Control. Er is inmiddels al enige ervaring onder wilde vogels opgedaan bij Kerkuilen met Ectospray. Het is een middel op basis van permethrin en het is uitsluitend toegelaten voor de bestrijding van ectoparasieten (luizen, mijten en teken).